

Dosarul nr. 3ra-462/22
2-20036347-01-3ra-21042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

1 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Liudmila Botnariuc,
reprezentată de avocatul Valentin Caisîn

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a
Liudmillei Botnariuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
obligarea stabilirii pensiei

împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost respins apelul depus de Liudmila Botnariuc și menținută hotărârea din
8 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost respinsă
ca neîntemeiată acțiunea

constată:

La data de 3 martie 2020 Liudmila Botnariuc a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți cu privire la
obligarea calculării pensiei.

În motivarea acțiunii a indicat că la 29 ianuarie 2018, a depus cerere la Casa
Teritorială de Asigurări Sociale Bălți, prin care a solicitat stabilirea pensiei
minime pentru limita de vârstă în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (1) din
Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, potrivit
cărui pensia pentru limită de vârstă poate fi stabilită la împlinirea vârstelor
standard de pensionare prevăzute la art. 41, cu condiția realizării stagiului minim
de cotizare de 15 ani.

Totodată, la cererea menționată a anexat carnetul de muncă, în
conformitate cu art. 31 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr.
156 din 14 octombrie 1998.

A evidențiat că în legătură cu înscrisurile indicate în carnetul de muncă, stagiul de cotizare al dânzei constituie 15 ani și 4 luni, fapt care îi permite să pretindă la stabilirea pensiei minime pentru limita de vârstă.

La data de 15 februarie 2018, prin scrisoarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr. X-01/09-709, a fost informată că din carnetele de muncă prezentate, a fost confirmat stagiul de 6 ani și 3 luni, nefiind temei pentru stabilirea pensiei minime pentru limita de vârstă.

A precizat reclamanta că de către specialistul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți, i-a fost explicat că la stabilirea stagiului de lucru nu a fost inclusă perioada de activitate în cadrul uzinei Asociației de Producere „Vladimir Ilici Lenin”, din cauza lipsei numărului ordinului întreprinderii.

În consecință, a afirmat că s-a adresat la SA „Răut”, care i-a eliberat un certificat prin care se confirmă stagiul de muncă la Asociația de Producere „Vladimir Ilici Lenin”.

Astfel, la data de 26 februarie 2018, s-a adresat cu o cerere repetată la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți, anexând originalul certificatului privind stagiul de muncă în cadrul Asociației de Producere „Vladimir Ilici Lenin”.

Totuși, a notat că chiar și prezentând certificatul nominalizat, nu a primit nici un răspuns.

A opinat că în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14 octombrie 1998, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți urma să emită decizia privind respingerea stabilirii pensiei, cu indicarea motivelor și expedierea actului administrativ în adresa sa, în termen de 5 zile de la data emiterii.

Contrar dispozițiilor legale însă, a remarcat că nu i-a fost adusă la cunoștință decizia privind refuzul în stabilirea pensiei minime pentru limita de vârstă.

A mai susținut că la data de 17 iulie 2019 a recepționat certificatul de arhivă nr. 16/609 la cererea din 10 iulie 2019, fiind anexată copia deciziei Deputaților Poporului din orașul Bălți RSSM nr. 10/23 din 13 iulie 1989 privind plata impozitului pe venit la Cooperativa Plastic, iar o altă informație cu privire la Cooperativa Plastic lipsește.

Cu referire la cele relatate, a enunțat reclamanta că pe parcursul la doi ani, este lipsită de dreptul la privilegii pentru pensionari.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 81 alin. (1) lit. a), 166, 167 CPC.

A solicitat constatarea faptelor juridice privind calcularea pensiei, stabilirea pensiei pentru limită de vârstă din 29 ianuarie 2018 și obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți să emită actul administrativ în privința sa cu privire la stabilirea pensiei minime pentru vechime în muncă, începând cu data de 29 ianuarie 2018.

Prin încheierea din 5 martie 2020 a Judecătoriei Bălți sediul central, a fost transmisă acțiunea instanței de judecată competente – Judecătoria Chișinău sediul Râșcani.

La 14 iulie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Liudmila Botnariuc a depus cerere, prin care solicită înlocuirea pârâtului Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți, cu indicarea în calitate de pârât Casa Națională de Asigurări Sociale.

Totodată, prin cererea nominalizată, au fost anexate răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți nr. X-01/09-709 din 15 februarie 2018, nr. X-01/09-1875 din 17 aprilie 2019, răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, nr. B-2104/18 din 12 noiembrie 2018, nr. B-644/19 din 11 aprilie 2019, nr. B-792/20 din 4 iunie 2020.

Prin hotărârea din 8 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea.

La 9 martie 2021, prin intermediul poștei electronice și, în aceeași zi, prin intermediul oficiului poștal, Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valentin Caisîn a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 8 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 3 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia și casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Liudmila Botnariuc și menținută hotărârea din 8 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

Întru argumentarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că deși Liudmila Botnariuc invocă necesitatea includerii în stagiul său de muncă perioada de activitate de la 19 septembrie 1988 până la 15 ianuarie 1992 la Cooperativa „Plastic”, prin scrisoarea Serviciului de Arhivă municipiul Bălți nr. X-01/09-595 din 08 februarie 2018, se confirmă că lipsește informația despre transmiterea la păstrare a documentelor referitoare la cărțile de salariu, precum și cărțile de ordine de angajare și eliberare de către Cooperativa „Plastic” din mun. Bălți.

Astfel, au conchis instanțele de judecată că Liudmila Botnariuc nu a dovedit prin probe relevante activitatea de muncă de la 1 februarie 1978 până la 5 iulie 1983 în cadrul Asociației de Producere „Vladimir Ilici Lenin”, și de la 19 septembrie 1988 până la 15 ianuarie 1992 – la Cooperativa „Plastic”, iar stagiul de muncă confirmat constituie 6 ani 3 luni și 15 zile, ceea ce este mai puțin de 15 ani, stagiul minim necesar pentru stabilirea pensiei minime.

La 29 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice și, în aceeași zi, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valentin Caisîn a depus recurs nemotivat, iar la 27 aprilie 2022, prin intermediul poștei electronice și, ulterior, la 28 aprilie 2022, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, a fost depusă motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și ilegale, adoptate ca urmare a aprecierii greșite a circumstanțelor dosarului, precum și cu încălcarea normelor materiale și procedurale.

A menționat că Judecătoria Bălți sediul central în mod ilegal a transferat dosarul la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, fiindu-i astfel grav încălcat principiul disponibilității al reclamantei, or, dânsa este locuitoare a mun. Bălți, respectiv anume acolo este cel mai convenabil loc pentru examinarea cauzei, inclusiv și din considerentul aflării majorității a probelor.

Mai mult, a notat că prima instanță ilegal nu a luat în considerare carnetul de muncă și înscrisurile indicate în carnetul de muncă, în conformitate cu art. 31 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii.

Astfel, potrivit carnetului de muncă, stagiul de cotizare constituie perioada de 15 ani și 4 luni, fapt care îi permite să pretindă stabilirea pensiei minime pentru limită de vârstă.

La fel, a obiectat că prima instanță nu a luat în considerare originalul certificatului privind stagiul de muncă în cadrul Asociației de Producere „Vladimir Ilici Lenin”, or, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14 octombrie 1998, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Bălți urma să emită decizia privind respingerea stabilirii pensiei, cu indicarea motivelor și expedierea actului administrativ în adresa sa, în termen de 5 zile de la data emiterii, circumstanță care însă nu s-a produs.

Drept urmare, a consemnat că la 17 iulie 2019, a recepționat certificatul de arhivă la cererea din 10 iulie 2019, fiind anexată copia deciziei Deputaților Poporului din 13 iulie 1989 privind plata impozitului pe venit la Cooperativa „Plastic”, iar o altă informație cu privire la Cooperativa „Plastic” lipsește, fapt ce nu poate fi imputat recurentei.

A reiterat faptul că pe parcursul la doi ani, dânsa este lipsită de dreptul la privilegiu pentru pensionari, împrejurări ignorate de către instanțele ierarhic inferioare.

La 27 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Bălți copia cererii de recurs depuse de Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valetin Caisîn, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat, care a fost recepționată la data de 10 mai 2022, potrivit avizului de recepție (f. d. 53 vol. II).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, se constată că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat în ședință publică la 21 decembrie 2021 (f. d. 14 vol. II).

Este cert și faptul că la 29 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice și, în aceeași zi, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valentin Caisîn a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 29-30, 31 vol. II).

Decizia motivată din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurente, avocatul Valentin Caisîn la 4 aprilie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 33 vol. II).

Se mai constată că la 27 aprilie 2022, prin intermediul poștei electronice și, ulterior, la 28 aprilie 2022, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, a fost depusă motivarea recursului împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 38-40, 42-47 vol. II).

Astfel, recursul depus de Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valentin Caisîn împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valentin Caisîn, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

declara inadmisibil recursul depus de Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valentin Caisîn.

În conformitate cu art. 230 și 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Liudmila Botnariuc, reprezentată de avocatul Valentin Caisîn se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu